

بسمه تعالی

کاربرد کامپیوتر در حسابداری

Computer Applications in Accounting

مهندس سعید قیّم اشرفی

دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی تکنولوژی نرم افزار کامپیوتر

و دانش آموخته رشته حسابداری دولتی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه : قیم اشرفی، سعید، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدید آور : کاربرد کامپیوتر در حسابداری = computer applications in
accounting / سعید قیم اشرفی .
مشخصات نشر : تهران : انتشارات باغ اندیشه، ۱۳۹۱ .
مشخصات ظاهری : ۱۷۶ ص. : مصور، جدول، نمودار.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۱۲-۴۰-۰
وضعیت فهرست نویسی : فبا
موضوع : حسابداری - داده پردازی
موضوع : حسابداری - برنامه های کامپیوتری
موضوع : کامپیوترها - راهنمای آموزشی
رده بندی کنگره : ۱۱۳۹۱ ک / ق / HF۵۶۷۹
رده بندی دیویی : ۶۵۷ / ۰۲۸۵
شماره کتابشناسی ملی : ۲۸۱۰۲۶۲

باغ اندیشه

عنوان : کاربرد کامپیوتر در حسابداری

مؤلف : سعید قیم اشرفی

ناشر : انتشارات باغ اندیشه

قطع : وزیری

تعداد صفحه : ۱۷۸

تیراژ : ۳۰۰۰

چاپ : ۱۳۹۱

نوبت چاپ : اول

قیمت : ۵۰,۰۰۰ ریال

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۱۲-۴۰-۰

ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۱۲-۴۰-۰

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است.

«اثری» کوچک است ، خیلی کوچک و شاید هیچ !

اما به یاد عهد قدیم و رسم ادب

و به پاس تعبیر عظیم و انسانی شان از کلمه ایثار و از خودگذشتگان

و به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان که در این سردترین روزگاران بهترین

پشتیبان است

و به پاس قلب های بزرگشان که فریاد رس است و سرگردانی و ترس در پناهشان به

شجاعت می گراید

و به پاس محبت های بی دریغشان که هرگز فروکش نمی کند

این مجموعه را به پدر ، مادر ، همسر و دختر عزیزم تقدیم می کنم

فهرست مطالب :

صفحه	فهرست
۸	پیشگفتار
۱۰	سیستم عامل
۱۰	تاریخچه سیستم عامل MS – DOS
۱۰	اعلان آمادگی کامپیوتر
۱۰	فرمانهای سیستم عامل DOS
۱۱	فایل یا پرونده
۱۱	انواع فایل
۱۲	نامگذاری فایل
۱۲	فرامین DOS
۱۷	واحدهای حافظه
۱۸	آشنایی با سیستم عامل ویندوز
۱۸	نصب ، راه اندازی و کار با ویندوز XP
۱۸	راه اندازی ویندوز
۱۹	خارج شدن از ویندوز
۲۰	مقاهیم مقدماتی ویندوز
۲۱	بستن و تغییر اندازه پنجره
۲۱	حداقل و حداکثر کردن پنجره ها
۲۱	پاک کردن تمامی پنجره ها از محیط کار
۲۲	مرتب سازی پنجره ها
۲۲	مرتب سازی شمایل های روی محیط کار
۲۳	آیکون ها
۲۴	منوی Programs
۲۵	تهیه پوشه (Folder)
۲۶	کپی نمودن ، انتقال دادن ، چسباندن فایلها و پوشه ها
۲۷	کپی کردن و چسباندن
۲۸	کلیدهای سریع یا میانبر

۲۸	تغییر نام درایوها ، پوشه ها و فایلها
۲۹	جستجو کردن اطلاعات فایلها و پوشه ها
۳۰	دسترسی به پوشه Control Panel
۳۵	شبکه اینترنت (Internet)
۳۵	وب سایت ها با پایگاههای اطلاع رسانی
۳۶	عوامل موفقیت در راه اندازی وب سایت ها
۳۷	استانداردهای راه اندازی سایت
۳۸	بررسی شاخصهای ارزیابی سایت ها و پایگاه های اطلاعاتی
۳۸	نحوه طراحی صفحات وب (زبان HTML)
۳۹	ایجاد و ساختار یک آدرس وب
۳۹	آشنایی با ساختار آدرس سایت ها
۴۰	راههای اتصال به اینترنت
۴۲	روشهای اتصال به اینترنت
۴۴	آشنایی با Internet Explorer ۶.۰
۴۵	امکانات مهم جستجو در موتورهای جستجو
۴۵	انواع موتورهای جستجو
۴۶	معرفی موتورهای جستجو و راهنماهای موضوعی معروف
۴۷	پست الکترونیکی (E-mail)
۴۸	مزایای پست الکترونیکی ، ایمیل (E-mail)
۵۰	نصب نرم افزار Office
۵۱	آشنایی با صفحه گسترده اکسل (Excel)
۵۱	کاربرد نرم افزار Excel
۵۳	نظر کلی به صفحه Excel
۵۷	کار با صفحه کاربرگ Excel
۵۹	مدیریت و دسترسی به فایلها در صفحه گسترده Excel
۶۰	مراحل چهارگانه مدیریت فایلها
۶۵	آشنایی با منوی اصلی و نوار ابزارهای Excel
۷۲	توابع کاربردی در صفحه گسترده Excel

صفحه	فهرست
۷۲	استفاده از توابع کاربرگ (Worksheet Functions)
۷۶	کادر با نمودارها (Charts)
۷۹	مراحل ترسیم نمودار
۸۳	عملیات چند رسانه ای و اشکال در صفحه گسترده Excel
۸۵	کاربرد اکسل در طراحی تشکیلات ، سیستم ها و روشها
۸۶	تهیه فلوجارت در Excel
۸۸	توابع مالی
۱۰۳	توابع آماری
۱۰۹	تمرینهای کاربردی در صفحه گسترده Excel
۱۱۸	پایگاه اطلاعاتی اکسس
۱۱۸	آشنایی با پایگاه اطلاعاتی اکسس Access
۱۱۹	طراحی جدول اطلاعاتی
۱۲۰	طراحی فیلد
۱۲۴	تعریف فیلدها در اکسس Access
۱۲۵	مرتب سازی اطلاعات
۱۲۶	فیلتر کردن اطلاعات
۱۲۶	ارتباط ، واردات و صادرات اطلاعات در پایگاه اطلاعاتی اکسس
۱۲۶	مرتب سازی ، فیلتر کردن و ارتباط پایگاه اطلاعاتی
۱۲۷	نحوه ارتباط چند پایگاه اطلاعاتی
۱۲۷	ارتباط مجموعه های داخلی در پایگاه اطلاعاتی اکسس
۱۲۸	نحوه وارد کردن اطلاعات از سایر محیطها به پایگاه اطلاعاتی اکسس
۱۲۹	نحوه انتقال اطلاعات از اکسس به سایر محیطها
۱۳۰	نحوه انتقال قسمتی از اطلاعات یک پایگاه به پایگاه دیگر
۱۳۰	محیط پرس و جو
۱۳۰	مراحل ایجاد و طراحی پرس و جو
۱۳۱	طراحی Query با استفاده از طراحی سیستم
۱۳۲	ایجاد فیلد محاسباتی با طراحی Query
۱۳۲	فرمهای نمایش اطلاعات

صفحه	فهرست
۱۳۳	طراحی فرمهای داده آمایی
۱۳۴	داده آمایی فیلدهای صوتی و تصویری
۱۳۴	طراحی فرمهای آزاد
۱۳۵	مراحل طراحی فرمهای گزارشها
۱۳۶	طراحی ماکرو
۱۳۷	فرمان های ماکرو
۱۳۹	برنامه نویسی (Module)
۱۴۰	منابع و مآخذ
۱۴۱	ضمیمه (فقط برای آشنائی و مطالعه آزاد)
۱۴۱	تنظیم اتصال به اینترنت
۱۴۹	اتصال به اینترنت
۱۵۱	تنظیم نرم افزار Outlook Express
۱۶۳	ساختن ایمیل در یاهو
۱۶۹	ارسال و دریافت ایمیل در یاهو
۱۷۵	ساختن ایمیل توسط Gmail

پیشگفتار

تاریخ پیدایش سیستم های حسابداری بی ارتباط با تاریخ تکوین حسابداری نیست چرا که هر کجا در مورد روش ارائه اطلاعات مالی و نحوه تهیه گزارشات صحبت شود، گوینده جهت انتقال نظریات خود ناچار از استفاده از مثال ها و ناگزیر از استناد به روش هایی است که مجموعه این روش ها و سلیقه ها در حقیقت نشان دهنده سیستم خاصی از حسابداری در صنعت یا بخش اقتصادی مورد نظر است.

حتی اسانید صاحب نظر حسابداری نیز در کتاب های خود سیستم های خاصی از حسابداری را به عنوان دانش یا فن حسابداری مطرح کرده و ناخودآگاه از روش یا سلیقه خاصی به عنوان اصل و اساس یاد کرده و از آن دفاع نموده اند. حسابداری را در اصل یک سیستم اطلاعاتی میدانند و اما قدمت حسابداری و یا بهتر بگوییم سیستم حسابداری به زمانی مربوط می شود که انسان اولیه با شمارش آشنا شد.

آثار تاریخی به دست آمده از تمدن های باستانی نشان می دهد که در حکومت های نخستین و حتی قبایل و اقوام اولیه نیز برای ثبت اطلاعات مربوط به مبادلات تجاری و گرفتن مالیات و طرح و پرداخت مخارج حکومتی، روش هایی ابداع شده که اگر شباهتی با حسابداری امروز ندارد ولی نشان از قدمت و سابقه تاریخی این رشته از دانش اجتماعی بشر دارد.

با وجود این سابقه طولانی، عمر حسابداری نوین به قرون وسطی و انقلاب صنعتی در اروپا محدود می شود. عصری که افزایش چشمگیر تولیدات صنعتی، رونق مبادلات تجاری و تولد موسسات و شرکت های بزرگ را به ارمغان آورد. از این تاریخ بود که دیگر اداره کنندگان موسسات و شرکت ها لزوماً صاحبان آن نبودند.

تغییرات ساختار اقتصادی و گسترش نظام اقتصادی نوین سبب شده که حسابداری به عنوان فنی که نیازهای اطلاعاتی موسسات و شرکت های جدید التاسیس را برآورده می ساخت، مطرح شود.

از اواخر دهه چهل، استفاده از کامپیوتر نیز در موسسات و شرکت های بزرگ نظیر شرکت ملی نفت ایران آغاز شد. ابتدا در سیستم های عملیاتی مانند سیستم کنترل موجودی و انبارها و به تدریج در سایر سیستم ها مانند حقوق و دستمزد و حسابداری مالی و صنعتی کاربرد کامپیوتر رایج شد.

امروزه تقریباً اکثر قریب به اتفاق کارهای حسابداری توسط کامپیوتر انجام می شود. البته از منظری دیگر می توان با اشاره به بانک های اطلاعاتی شخصی از قبیل کتابچه های آدرس و دفترچه های تلفن، گفت که بانک های اطلاعاتی مدت ها قبل از به وجود آمدن کامپیوتر

وجود داشته که با گذر زمان و ظهور کامپیوترها، پایگاه های اطلاعاتی کاغذی و سنتی، قابلیت های حرفه ای تری پیدا نموده و به صورت امروزی درآمده است.

در هر حال با توجه به تحصیل حقیر در دو رشته مهندسی تکنولوژی نرم افزار کامپیوتر و حسابداری و احساس نیاز به گردآوری مجموعه ای مطابق با سرفصل آموزشی و رئوس مطالب ارائه شده از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (شورای برنامه ریزی آموزشی و درسی علمی کاربردی)، مرا بر آن داشت تا با بضاعت علمی ناقص و ناچیز خود با بهره مندی از راهنمایی های اساتید حسابداری و کامپیوتر، نسبت به گردآوری این مجموعه اقدام نمایم در واقع این مجموعه حاوی مثال ها و مطالب مفید و مثمر ثمری است که با استفاده از منابع مختلف گردآوری شده و امیدوارم در خصوص درس سه واحدی ارائه شده در رشته حسابداری تحت عنوان رایانه و کاربردی آن در حسابداری، بتواند مفید واقع شود.

در پایان اعتراف می کنم که بار الهی! نه زبان شکر تو را دارم و و نه توان تشکر از بندگان تو، اما بر حسب وظیفه از کلیه اساتید ارجمندم در طول سالهای به یاد ماندنی شاگردیشان تشکر مینمایم.

از برادران و اساتید بزرگوار جناب آقایان مرتضی مقدم، وحید قیم اشرفی، پوریا احمدی، مهرداد باباوند، ودود مبینی، التفات و ظیفه، کیوان رجبعلیزاده، مسعود بکروی، شهرام محرمی، وحید بایرامی راد، عباس میرزائی، سیروس مددی، داور خیراندیش، محبوب نوبخت، شهرام عبدیان و کلیه دوستان عزیز که همواره از نظرات ارزشمند و ایده های خوب ایشان بهره مند گردیده ام، خاضعانه سپاسگزارم.

از کلیه اساتید، مسئولین و پرسنل زحمت کش و خدوم مرکز آموزش عالی علمی کاربردی خانه کارگر اردبیل، دانشگاه های آزاد اسلامی تبریز، اردبیل، بيله سوار و همچنین انتشارات باغ اندیشه علی الخصوص جناب آقای مهندس یحیی عیوضی و سرکار خانم آرزو ایوالهی به خاطر همکاریهای ارزشمندشان سپاسگزارم.

و در پایان از پدر، مادر، برادر، خواهر، همسر، دختر و همه فرشتگانی که الهای محبت خود را گسترانیدند و با تحمل دشواری ها، سبب شدند تا در کمال آسودگی خیال و فراغت بال، شوق آموختن در من زنده بماند صمیمانه سپاسگزارم و این نیست جز جلوه ای از لطف و رحمت پرودگاری که از ادای شکر حتی یک نعمت او ناتوانم.

سیستم عامل :

اجزای سخت افزاری یک ریز کامپیوتر شامل ریزپردازنده ، حافظه های اصلی و کمکی ، دستگاههای ورودی و خروجی ، همگی تحت نظارت و مدیریت یک برنامه وظایف خود را انجام می دهند . این برنامه که اصلی ترین و مهمترین نرم افزار کامپیوتر به شمار می آید سیستم عامل نامیده می شود . به بیان دیگر سیستم عامل رابط و پل ارتباطی بین کاربر و سخت افزار بوده و با ایجاد هماهنگی سخت افزار را مدیریت می کند .

تاریخچه سیستم عامل MS - DOS

MS - DOS مخفف Microsoft Disk Operating System می باشد و به معنی دیسک سیستم عامل شرکت مایکروسافت است . این سیستم از اواسط سال ۱۹۸۰ میلادی توسط شرکت مایکروسافت تولید و روز به روز براعتبار آن افزوده شد . پس از آنکه این شرکت ، سیستم عامل MS - DOS را برای ریز کامپیوترهای خود انتخاب کرد ، حدود ۵۰ کارخانه تولید سخت افزار دیگر نیز از آن پیروی کرده و بر اعتبار آن افزوده شد . این سیستم عامل بصورت مجموعه ای از فایلها بر روی دیسک قرار دارد که معمولاً به همراه کامپیوترهای سازگار با شرکت IBM فروخته می شود و نسخه های جدید نسبت به نسخه های قبلی از قابلیت بیشتری برخوردار است . این سیستم عامل دارای نسخه های متعددی است که در مدت چند سال به مرور زمان تولید شده اند و نسخه های جدید نسبت به نسخه های قبلی قابلیت بیشتری دارند نسخه ۱ آن در سال ۱۹۸۱ و نسخه ۶/۲ آن در سال ۱۹۹۳ به بازار آمد . همچنین به تحولات و تغییرات سیستم عامل DOS در طی زمانهای متوالی که با یک شماره مشخص (مانند ۶/۲۲) نسخه DOS گفته می شود و هر چه این شماره بزرگتر باشد آن نسخه کاملتر است .

اعلان آمادگی کامپیوتر

این است که پس از راه اندازی کامپیوتر یکی از پیامهای <A: یا <C: در جلوی خط فرمان ظاهر می شود . اگر سیستم عامل روی دیسکت A باشد و کامپیوتر با آن راه اندازی شود . علامت <A:\ ظاهر می شود . ولی اگر سیستم عامل روی دیسک سخت باشد و کامپیوتر در این حالت راه اندازی شود علامت <C:\ برای اعلان آمادگی روی صفحه نمایش ظاهر می گردد .

فرمانهای سیستم عامل DOS

فرمانهای سیستم عامل DOS به دو دسته تقسیم بندی می شوند :